

de ongekennde kracht van verbeelding

jaarverslag 2024

**KUNSTLOC
BRABANT**

inhouds- opgave

COLOFON

Teksten:
Kunstloc Brabant

Fotografie:
Cover - *KunstUnlocked* – Stijn Rompa
blz. 5 - *Illustratie uit de serie ‘Wat we doen’* - Jill Heesbeen
blz. 6 - *Illustratie uit de serie ‘Wat we doen’* - Jill Heesbeen
blz. 8 - *Magazine waarde van cultuur* - Stijn Rompa
blz. 10 - *Magazine waarde van cultuur* – Sanne van de Loo
blz. 12 - *Still uit video ‘Wat betekent cultuur voor jou?’* - Tessel Zonneveld
blz. 13 - *Illustratie uit de serie ‘Wat we doen’* - Jill Heesbeen
blz. 14 - *De toekomst van cultuur in Brabant* - Stijn Rompa Fotografie
blz. 15 – *Inspiratiedag cultuureducatie* – Ben Nienhuis
blz. 17 - *Dag van de data* – Stijn Rompa
blz. 19 - *Carefull* - ‘t Statiefje (Jacqueline Overveld/Kees Hersbach)
blz. 20 - *Toekomstijk* - Naomi Weerman
blz. 21 - *Training Toekomstijk* - Naomi Weerman
blz. 24 - *Bijeenkomst ‘Mentaal welzijn creatieven’* - Almicheal Fraay
blz. 27 - *Bijeenkomst ‘Van creativiteit naar succes’* - Almicheal Fraay
blz. 28 - *Digitale transformatie CC BY-NC-ND 4.0* - DEN
blz. 30 - *VO Netwerk* – Stijn Rompa
blz. 31 - *Cultuureducatie* – Ben Nienhuis
blz. 33 - *Inspiratiedag jongeren* – Daimy Coolen
blz. 34 - *Nice café* – Anke Koenraadt
blz. 36 - *Cultuureducatie* – Ilse Wolf fotografie
blz. 38 - *Vervoersarmoede* - Jan Rothuizen
blz. 40 - *Design to Market* - Almicheal Fraay
blz. 43 - *BrabanDish* - Kip & Ei communicatie
blz. 44 - *Kunstloc DDW 2024* - Almicheal Fraay
blz. 45 - *Kunstloc DDW 2024* - Almicheal Fraay
blz. 46 - *KunstUnlocked* – Stijn Rompa

Infographics:
blz 13, 14, 32 – Carolien Cornielje

Ontwerp en opmaak:
Brigitte de Man, B-more design

1.	Inleiding	4
2.	Algemene context	6
3.	Programmatistische inzet	8
	Kennis, Impact en Communicatie 2024	16
	Doel 1 en 2: Een passend en inclusief aanbod	18
	Doel 3: Innovatie en vernieuwing	24
	Doel 4: Aanbod voor jeugd en talentontwikkeling	30
	Cultuureducatie met Kwaliteit 3 (2021-2024)	36
	Talenthub	40
	Doel 5: Bijdragen aan maatschappelijke opgaven	43

1. Inleiding

“Voorspellen is moeilijk, vooral als het over de toekomst gaat.”

Deze prachtige spreuk van Mark Twain attendeert ons op de onzekerheid die de toekomst met zich meebrengt. Maar al kunnen we de toekomst niet voorspellen, we kunnen hem wel verbeelden. En het is deze verbeeldingskracht - het handelsmerk van de culturele sector - die ons een weg kan wijzen in onzekerheid en een perspectief schetst voor de toekomst.

Met deze woorden startten we onze meerjarenvisie 2030. Het resultaat presenteerden we op 26 juni aan een aantal van onze stakeholders.

2024 was voor Kunstloc Brabant een jaar van nieuwe vergezichten. Met onze meerjarenvisie formuleerden we de uitdagingen die wij zien in het culturele ecosysteem en de doelen die we de komende jaren samen met onze partners in dat ecosysteem willen behalen. 2024 was ook het jaar waarin de Provincie de uitvoeringsagenda presenteerde behorende bij het beleidskader Levendig Brabant. Dit bood nieuwe kansen om samen mee aan de slag te gaan.

En 2024 was ook het jaar waarin Kunstloc Brabant de nieuwe programma's zoals Cultuureducatie met Kwaliteit 4, TalentHub Brabant en initiatieven binnen BrabantStad voorbereid heeft. Deze programma's zijn ontworpen om in 2025 te starten en lopen voor een periode van twee tot vier jaar. Ook hebben we geïnvesteerd in (nieuwe) samenwerkingsverbanden. We mogen trots zijn hoe we met stakeholders zoals Brabantstad en DEN Kennisinstituut voor cultuur en digitale transformatie een serieuze ambitie hebben neergezet.

Na een termijn van 4 jaar is Henri Swinkels vertrokken als directeur-bestuurder. Naast de wisseling in het bestuur zijn er diverse aanpassingen in de bedrijfsvoering doorgevoerd. Kunstloc Brabant heeft de afgelopen twee jaar een transformatie doorgemaakt naar een wendbare organisatie met zelforganiserende teams. Deze werkwijze vroeg om een heroverweging van de bedrijfsvoering, omdat de inrichting nog geënt was op de oude structuur en onvoldoende aansloot bij de nieuwe dynamiek.

We kijken terug op een dynamisch en productief 2024, waarin we als organisatie op veel borden hebben moeten schaken. De medewerkers hebben zich hierbij veerkrachtig getoond en eraan bijgedragen dat Kunstloc Brabant een katalysator voor de culturele sector is gebleven. Naast het werken aan een sterker cultureel ecosysteem hebben we verdere stappen gezet in het ontwikkelen en vereenvoudigen van onze bedrijfsvoeringsprocessen. Vanwege de hoge inflatie doen we dit met een afgeslankt personeelsbestand. Dat maakt dat wij steeds opnieuw scherpe keuzes moeten maken, om zo'n groot mogelijke impact te kunnen blijven maken.

In dit jaarverslag geven we een goed inzicht in de resultaten die we samen met al onze medewerkers, makers, instellingen, overheden en maatschappelijke partners hebben bereikt. We leggen hierbij met name de focus op de doelstellingen vanuit de uitvraag van de provincie en laten ook zien wat we hebben bereikt met onze additioneel gefinancierde programma's. Al met al hebben we hiermee een prachtige basis waar we als organisatie op kunnen doorbouwen.

In deze tijd van grote politieke veranderingen in Europa en de wereld is het belangrijk om stil te staan bij de kracht van cultuur. Bij Kunstloc Brabant geloven we in de waarde van verbeelding, creativiteit en samenwerking. Niet omdat kunst en cultuur alle antwoorden hebben, maar omdat ze helpen om vragen te stellen, perspectieven te verruimen en mensen met elkaar te verbinden.

Mireille de Groot
Directeur-bestuurder

2. Algemene context

“Cultuur gaat over het vermogen tot creatieve verbeelding en de betekenis ervan voor mensen. In kunst en cultuur draait het niet alleen om de herkenning van het bekende, maar juist ook om het verkennen van het onbekende, het verlegt grenzen en verruimt de horizon van het publiek.”

Beleidskader Levendig Brabant 2030

Huidige uitdagingen

De Provincie Noord-Brabant ziet het culturele veld als een samenhangend geheel, waarin initiatieven elkaar aanvullen en versterken. Kunstloc Brabant onderschrijft dit perspectief en werkte in 2024 vanuit deze gedachte aan het realiseren van maatschappelijke en culturele opgaven. Kunstloc Brabant ziet cultuur in Brabant als een netwerk waarin alles met elkaar verbonden is. Wat er gebeurt bij individuele makers, instellingen en samenwerkingspartners, beïnvloedt het grotere geheel. En andersom heeft beleid of een ontwikkeling in de sector altijd effect op de praktijk. Daarom kijken we bij alles wat we doen naar de bredere gevolgen voor het hele veld en volgen we de ontwikkelingen nauwgezet.

De gestelde doelen sloten naadloos aan op de richting die eerder met het programma Levendig Brabant 2030 was ingezet. Dit stelde ons in staat om voort te bouwen op bestaande programma's en tegelijkertijd in te spelen op nieuwe ontwikkelingen binnen de culturele sector. Kunstloc Brabant richtte zich vooral op het versterken van de positie van makers en culturele organisaties, zodat zij stevige verbindingen konden aangaan met partners binnen en buiten de culturele sector. Denk aan samenwerkingen met bijvoorbeeld onderwijsinstellingen, de zorgsector en de innovatieve industrie. Ook in 2024 groeide het besef dat de culturele sector een belangrijke rol speelt bij het aanpakken van complexe maatschappelijke vraagstukken.

Landelijke ontwikkelingen

Met de start van het kabinet Schoof in juli 2024 is de culturele sector direct geconfronteerd met ingrijpende veranderingen. De aangekondigde btw-verhoging op cultuurbezoek leidde tot grote onrust. Kunstenaars, cultuurorganisaties en publiek uitten massaal hun zorgen over de toegankelijkheid van kunst en cultuur. De maatregel roept vragen op over het bereik van de sector en de financiële drempels voor makers en bezoekers.

Ook het thema schijnzelfstandigheid kwam opnieuw in de schijnwerpers te staan.

Kunstprofessionals, vaak werkzaam als zzp'er, worstelen met onzekerheden rondom nieuwe wetgeving en handhaving. De roep om betere sociale zekerheden klinkt steeds luider, terwijl de sector zich afvraagt hoe kunstenaars duurzaam kunnen blijven werken zonder de flexibiliteit te verliezen die vaak nodig is in de culturele praktijk.

Partner van de provincie

In oktober 2024 stelden Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant de 'Uitvoeringsagenda Levendig Brabant 2024-2027' vast. Deze agenda richt zich op het bereiken van meer Brabanders met cultuur, erfgoed, sport en vrijetijdsbesteding. Een van de speerpunten van de agenda is het vergroten van het publieksbereik, met speciale aandacht voor jongeren. Daarnaast wordt er ingezet op innovatie en vernieuwing, zowel binnen de culturele sectoren als in het ontwikkelen van talenten. Dit zorgt voor een dynamisch ecosysteem waarin zowel gevestigde instellingen als nieuwe initiatieven de ruimte krijgen om te bloeien.

De provincie is steeds meer bezig met het centraliseren van beleidsinstrumenten zoals de Impulsgeldenregeling. Waar de uitvoering hiervan jarenlang bij Kunstloc Brabant lag, wil de provincie nu weer meer directe controle. Dit heeft gevolgen. De rol van Kunstloc als uitvoeringsorganisatie verandert, werkwijzen moeten worden aangepast, en er is een risico dat flexibiliteit en maatwerk onder druk komen te staan. Kunstloc Brabant speelt hierop in door in gesprek te blijven met de provincie, kennis te delen en te kijken hoe we onze expertise en netwerk het beste kunnen inzetten binnen de nieuwe situatie.

Netwerken

In 2024 participeerden we op landelijk niveau in de Raad van Twaalf, het samenwerkingsverband van provinciale ondersteuningsorganisaties voor kunst en cultuur. Onze samenwerking met de Rijksfondsen, in het bijzonder het Fonds Cultuurparticipatie, bleef intensief. Daarnaast onderhouden we nauwe contacten met Kunsten '92 en andere kennisorganisaties zoals het LKCA (Landelijk Kenniscentrum Cultuureducatie en Amateurkunst), de Boekmanstichting en PON/Telos.

Advies op maat

Kunstloc Brabant biedt sinds december 2024 'Advies op Maat' aan. Deze betaalde dienstverlening helpt gemeenten, bedrijven en culturele instellingen met kunstprojecten en cultuurbeleid. Dit kan bijvoorbeeld gaan om kunst in de openbare ruimte, samenwerking met kunstenaars of het ontwikkelen van een cultuurvisie.

Governance Code Cultuur

Bij het toezicht op en bestuur van Kunstloc Brabant blijft de Governance Code Cultuur de leidraad voor zowel de Raad van Toezicht als de bestuurder. Voor verdere details verwijzen wij naar het bestuursverslag bij de jaarrekening 2024.

3. Programmatische inzet

Onze inzet in 2024

Kunstloc Brabant vertaalde de doelen van het beleidskader Levendig Brabant 2030 naar concrete programma's. Deze inzet richtte zich op vier onderstaande doelen:

- Het realiseren van een inclusief en passend cultureel aanbod voor iedereen in Brabant.
- Stimuleren van innovatie en vernieuwing binnen de cultuursector.
- Ontwikkelen van cultureel aanbod speciaal voor jongeren en het ondersteunen van talentontwikkeling.
- Bijdragen aan het oplossen van maatschappelijke vraagstukken met inzet van kunst en cultuur.

Naast het werken aan deze provinciale doelen werkte Kunstloc Brabant aan:

- De uitvoering van het TalentHub programma
- Monitoren en afhandelen van projecten van het impuls gelden programma
- Advies op maat trajecten voor andere opdrachtgevers

Verder is Kunstloc Brabant bij twee onderdelen van het Werkplan BrabantStad 2023-2024 betrokken:

- Werken met Publieksdata
- Waarde van Cultuur

BrabantStad is een samenwerkingsverband van de Provincie Noord-Brabant en de gemeenten Breda, Tilburg, 's-Hertogenbosch, Eindhoven, Roosendaal, Oss en Helmond. Voor beide onderdelen van het werkplan treedt dit samenwerkingsverband op als mede-opdrachtgever.

Initiatieven voor Vernieuwing en Talentontwikkeling

De provincie heeft gekozen voor een nieuw investeringsprogramma in het kader van het beleidskader Levendig Brabant en besloten om het impuls gelden programma te beëindigen.

Gedurende de afgelopen tien jaar hebben meer dan 750 instellingen en makers gebruik gemaakt van dit programma, dat liep sinds 2013. Daarvoor in de plaats voert de provincie Noord-Brabant de regeling 'Levendig Brabant' uit. De regeling richt zich op culturele instellingen en makers die nieuwe publieksgroepen willen bereiken. En is de regeling 'Versterken cultureel ondernemerschap' geïntroduceerd (2025-2027) om makers en culturele organisaties te ondersteunen bij het ontwikkelen van zakelijke vaardigheden, zoals artistieke profilering, zakelijke doorontwikkeling en het vergroten van zichtbaarheid.

Daarnaast is de aanvraag, namens 52 gemeenten, voor het programma Cultuureducatie met Kwaliteit (CmK4) gehonoreerd met € 6,1 miljoen, wat de komende vier jaar (2025-2028) cultuureducatie versterkt, met extra focus op leerlingen in (Voortgezet) Speciaal Onderwijs en Middelbaar Beroeps Onderwijs.

In juni 2024 besloot de Provincie tot verlenging van het TalentHub-programma tot 2028 om talentontwikkeling in de professionele kunsten verder te stimuleren. Kunstloc Brabant blijft de adviserende en coördinerende rol vervullen.

Kunstloc Brabant participeert ook in het Europese 'CultureAndHealth Platform', dat kunstenaars ondersteunt op het snijvlak van cultuur, gezondheid en sociale sectoren. Het platform biedt financiële steun aan 170 kunstenaars en organiseert diverse trainingen en conferenties.

Daarnaast stimuleert Kunstloc Brabant samenwerking tussen kunstenaars, ontwerpers en maatschappelijke sectoren via KunstUnlocked, waarbij creativiteit wordt ingezet voor maatschappelijke vraagstukken, zoals duurzaamheid en klimaatadaptatie.

Tot slot werkt Kunstloc Brabant samen met DEN (Kennisinstituut voor cultuur en digitale transformatie) om de Brabantse cultuursector te helpen bij de digitale transformatie. Dit omvat trainingen voor culturele organisaties en maandelijkse kennisbijeenkomsten om digitale strategieën en nieuwe technologieën, zoals NFT's, te integreren in de sector.

Inclusiviteit en nieuwe doelgroepen

Een belangrijke opdracht voor Kunstloc Brabant in 2024 was het bevorderen van een cultuursector waarin iedereen zich welkom voelt en waarin alle Brabanders zich kunnen herkennen. De Provincie vroeg speciale aandacht voor groepen die tot nu toe onvoldoende worden bereikt, zoals jongeren. We werkten daarom gericht aan het versterken van initiatieven die deze doelgroepen actief betrekken en hen uitnodigen om deel te nemen aan culturele activiteiten.

Effect en impact zichtbaar maken

Om de resultaten van onze inzet scherp te kunnen beoordelen, maken we gebruik van een impactmodel. Dit geeft inzicht in hoe onze programma's bijdragen aan de doelen van de Provincie en aan de ontwikkeling van het Brabantse culturele veld. Deze werkwijze helpt niet alleen bij het verbeteren van onze aanpak, maar zorgt er ook voor dat wij samen met onze partners kunnen vaststellen wat wel en wat níet werkt.

Daarnaast brachten wij in 2024 een nieuwe editie uit van De Waarde van Cultuur, het tweejaarlijkse onderzoek naar de maatschappelijke en economische waarde van cultuur in Brabant. Samen met BrabantStad laten we hiermee zien welke indirecte effecten cultuur heeft op de samenleving.

In 2024 is stevig ingezet op de doorontwikkeling van onze kennisfunctie. De monitoring en effectmeting binnen de programma's is verder uitgebreid, waardoor steeds beter inzicht werd gekregen in zowel de resultaten van het werk van Kunstloc Brabant als de concrete effecten voor makers, organisaties en samenwerkingspartners.

Kennis, Impact en Communicatie 2024

Opgave

Het werkveld van Kunstloc; het culturele ecosysteem, is complex en dynamisch. Het kent een diversiteit aan deelsectoren, publieksgroepen, beleid & regelingen en financieringsconstructies. De cultuursector is continue in ontwikkeling: overheden veranderen hun politieke koers en verleggen accenten en de smaak en wensen van publieksgroepen veranderen. Maar ook grote maatschappelijke ontwikkelingen zorgen voor een toenemende complexiteit.

Programma in de context van het werkveld

De cultuursector wordt steeds vaker gevraagd zich te legitimeren. Betrouwbare kennis op basis van feiten en cijfers is van groot belang om de waarde van kunst en cultuur aan te tonen bij beleidsmakers, politiek en financiers.

Kunstloc Brabant heeft een unieke positie in dit culturele ecosysteem. Onze adviseurs samen hebben kennis en ervaring in alle domeinen van de culturele sector, van amateurkunst tot professionele kunsten en van cultuureducatie tot het verbinden van kunst met maatschappelijke opgaven. Er is kennis en expertise van alle kunst disciplines en een netwerk daarbinnen. Onze kennis is geworteld in de praktijk. We doen onze kennis op bij de uitvoering van beleid en zetten deze kennis weer in om de ontwikkeling en uitvoering van beleid effectiever te maken. Vanuit deze unieke kennispositie adviseren we overheden, beleidsmakers en zelfstandigen, instellingen en organisaties werkzaam in of met het culturele veld.

Onze activiteiten voeren we uit ten dienste van de Brabantse samenleving. Daarmee hebben we een publieke taak en leggen we publiekelijk verantwoording af. We waken daarbij over onze onafhankelijkheid en betrouwbaarheid. Al onze analyses, rapporten en adviezen zijn openbaar.

Met het programma Kennis, Impact en Communicatie werken we aan de positionering van Kunstloc Brabant als kennis- en uitvoeringsorganisatie. We verzamelen data, informatie en inspirerende verhalen, duiden deze kennis en delen die vervolgens met onze doelgroepen. We werken daarbij aan alle doelen uit het werkplan. We doen dat aan de hand van de volgende doelen oftewel ambities:

Resultaat

Kennis

Beleidsmakers en medewerkers van Kunstloc Brabant kunnen op basis van accurate informatie cultuurbeleid maken en uitvoeren.

Twee belangrijke instrumenten die wij hiertoe inzetten zijn het verzamelen en delen van actueel cultuurnieuws in de vorm van de nieuwsbrief en webpagina T&O. En de onderzoeksmonitor De Waarde van cultuur. Voor de Waarde van Cultuur zie de case op pagina 16.

In 2024 hebben we de eerste stappen gezet voor de doorontwikkeling van T&O. In het najaar hebben we verschillende concepten actief getoetst bij lezers en mensen die de T&O nog niet lazen. Dit heeft geresulteerd in een vernieuwde presentatie en vormgeving die aansluit bij de wensen van de doelgroep. De vernieuwde T&O kan elk moment in gebruik worden genomen.

De T&O nieuwsbrief wordt zowel binnen als buiten Brabant zeer gewaardeerd: “De waarde van jullie nieuwsbrief zit vooral in de inhoud (die is echt goed! en heel overzichtelijk)”.

“Ik wilde jullie (zeer gewaardeerde!) nieuwsoverzicht doornemen in het kader van de update cultuurmonitor waar we aan werken.”

Jan Jaap Knol, directeur Boekmanstichting

Kunstloc Brabant publiceert ook regelmatig kennisartikelen, waarin we kennis over actuele onderwerpen uitlichten.

Inspiratie

Kunstloc Brabant maakt inspiratieverhalen waarin we goede voorbeelden uit Noord-Brabant uitlichten. We maken verhalen over actuele thema's waarbij we steeds zoeken naar bijzondere, aansprekende projecten en initiatieven uit onze provincie. Verhalen die laten zien wat de waarde van kunst en cultuur is voor onze provincie en haar inwoners. Met deze verhalen willen we beleidsmakers en het culturele veld inspireren en helpen bij het maken van hun beleid.

Waar mogelijk voegen we vanaf het najaar van 2024 informatie toe uit de Waarde van cultuur over het desbetreffende thema. Zo werken we ook hier aan tellen en vertellen.

We publiceerden in 2024 in totaal 59 artikelen. Top vijf meest gelezen artikelen:

- Cultuur als sleutel tot mentaal welzijn
- Data en cijfers als bewijs van het belang van kunst
- Documentaire ‘De helden van amateurkunst’
- Heldenmoed en verbeeldingskracht gezocht voor de design challenge Henriëttewaard
- Kunst als onderdeel van je behandelplan

Naast artikelen hebben we in 2024 ook diverse video’s gemaakt, bijvoorbeeld over wat het deelnemen aan cultuur betekent voor jongeren.

Impact

Kunstloc Brabant kan haar waarde aantonen en zich legitimeren zodat collega’s de resultaten en effecten van dienstverlening kunnen evalueren en ervan kunnen leren.

In 2024 heeft de organisatie zich doorontwikkeld op het gebied van impactmonitoring. Naast de gegevens over effecten op de doelgroep die we al bijhielden, zijn een aantal programma’s uitgediept. Zo konden we beter leren over waar, met wie en op welke wijze we het beste kunnen (samen)werken. Hiervoor gebruiken we onze leren-van-impact-cyclus.

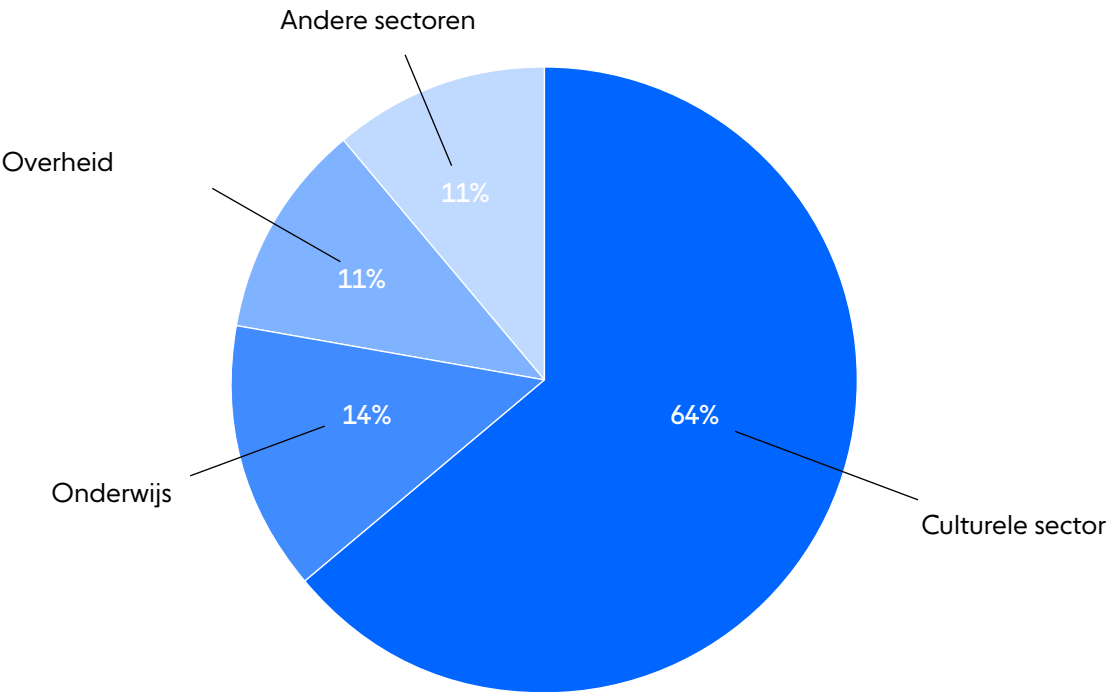

Het resultaat is dat er op de middellange termijn effecten zijn geëvalueerd die de impact van onze activiteiten nog beter laten zien. Door te werken met een cyclus is er geleerd over wat er beter kan en zijn de activiteiten aangepast op wat de doelgroep nodig heeft. Zo laten we gegevens voor ons werken. Concrete resultaten en inzichten zijn terug te lezen in verschillende casussen in dit jaarverslag.

Netwerk in kaart

Kunstloc Brabant is bij uitstek een netwerkorganisatie. Veel impact maken we door de juiste mensen met elkaar te verbinden.

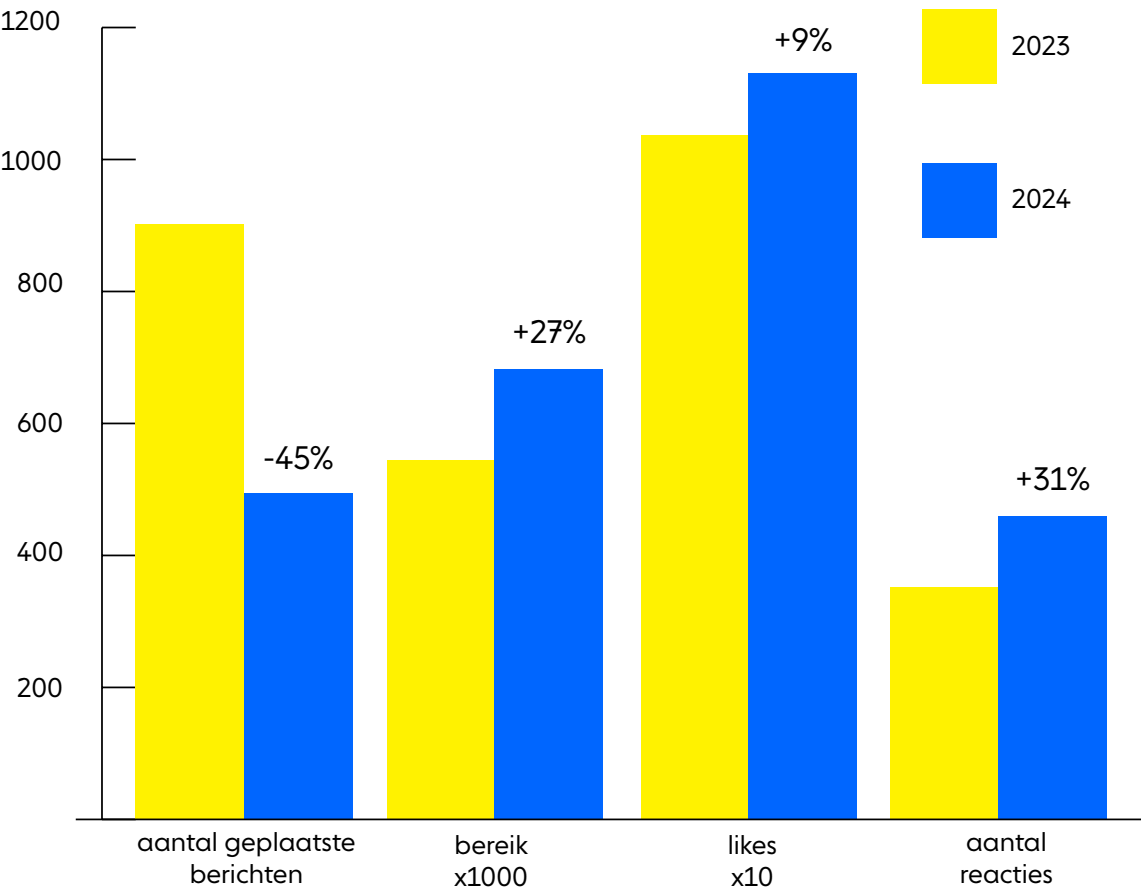
We vormen een belangrijke schakel tussen het culturele veld en overheden, onderwijs en andere sectoren. In 2024 is alle bestaande klantinformatie geïmporteerd in het crm. Ons netwerk bestaat eind 2024 uit 7.725 contacten verdeeld over diverse sectoren. Zie infographic.

In 2024 heeft Kunstloc Brabant 67 verschillende activiteiten en cursussen aangeboden, bezocht door een totaal van 1847 deelnemers. 38% van deze deelnemers zijn nieuwe contacten die niet eerder hebben deelgenomen of contact hebben gehad met Kunstloc. De deelnemers aan de activiteiten en cursussen komen uit diverse sectoren. Het grootste deel, 59%, is actief binnen de culturele sector. Daarnaast is 20% afkomstig uit het onderwijs en 14% werkzaam bij de overheid. De overige 6% vertegenwoordigen andere sectoren.

Corporate Communicatie

In 2024 heeft Kunstloc Brabant gerichte berichten op social media ingezet op LinkedIn en Instagram. En met succes. Uit de cijfers blijkt dat we met minder berichten, meer bereik en interactie hebben gegenereerd.

In 2024 werden gesprekken met de diverse doelgroepen van Kunstloc Brabant gevoerd. Hiermee brachten we hun wensen en behoeften in kaart. Hierop scherpen we onze (online) communicatie aan en kunnen we beter inspelen op wat de doelgroepen nodig hebben. Ook hebben we stappen gezet in SEO, waardoor onze vindbaarheid is vergroot.

Casus: Het gebruik van de onderzoeksmonitor 'Waarde van cultuur'

Introductie

In 2024 stond het programma Kennis, Impact en Communicatie in het teken van de publicatie van de Waarde van cultuur. Tijdens de 'Dag van de Data' in september lanceerden we de nieuwe editie van deze onderzoeksmonitor, compleet met een website en bijbehorend dashboard. Om de cijfers in context te plaatsen, maakten we een magazine met verhalen achter de cijfers, die we ook via onze corporate communicatiekanalen verspreidden. Dit noemen we 'Tellen en vertellen'.

De uitdaging

De Waarde van cultuur biedt zeer rijke data en informatie over de culturele sector in Brabant. Eerder bleek dat beleidsmakers deze informatie niet altijd optimaal gebruikten. Daarom hebben we voor de editie van 2024 ingezet op nieuwe vormen om het gebruik van de Waarde van cultuur onder - met name - beleidsmakers te vergroten. Zo willen we het effect van de Waarde van cultuur grondiger en langer laten doorwerken.

De strategie

Voor het eerst zijn de gegevens beschikbaar op een website met een dashboard. Daarnaast zijn de data gekoppeld aan inspirerende artikelen in een magazine. Om de bekendheid van de monitor te vergroten, organiseerde Kunstloc Brabant het evenement Dag van de Data, waar zowel beleidsmakers als de culturele sector aanwezig waren. Tijdens deze dag boden we workshops aan, waarvan twee specifiek gericht waren op het werken met een monitorings-onderzoek. We doorliepen de leren-van-impactcyclus om de middellange termijneffecten van het gebruik van de Waarde van Cultuur te monitoren.

De verandering

Het grootste impact-effect werd beoogd bij de beleidsmakers van de B7-gemeenten. Uit een enquête blijkt dat het overgrote deel van deze beleidsmakers nu weet hoe ze de data en/of duiding van de website kunnen gebruiken in het werk. Ze hebben er ook vertrouwen in dat ze de data en/of duiding van de website gaan gebruiken. Van het langere termijneffect van het gebruik van de data uit Waarde van Cultuur zijn de eerste bevindingen na drie maanden veelbelovend:

"Ik heb de Waarde van cultuur gebruikt voor de begrotingsbehandeling"
Opdrachtgever uit BrabantStad

Een kleiner effect zien we bij de workshops tijdens Dag van de Data: uit de enquête blijkt dat ongeveer de helft van de workshop-deelnemers er vertrouwen in heeft dat zij de Waarde van Cultuur gaat gebruiken in haar werk. Dit effect is het grootst bij de workshop van Kunstloc, die specifiek inging op het gebruik van de website [waardevincultuur.nl](https://www.waardevincultuur.nl).

Verder heeft de Dag van de Data de bekendheid van de onderzoeksmonitor vergroot. Het bredere culturele veld toont na het event interesse in de resultaten. Zo gaf Kunstloc Brabant op uitnodiging een lezing voor bestuurders van culturele centra en sprak zij tijdens een LKCAtelier voor lokale ondersteuners, verenigingsbesturen en beleidsmakers over relevante gegevens over het lidmaatschap van verenigingen uit de Waarde van Cultuur. De onderzoeksmonitor werd ook gebruikt voor duiding in een artikel in het Brabants Dagblad en bij het opstellen van een cultuurvisie in een gemeente.

"Een evenement als de Dag van de Data heeft grote waarde, staat ook op het netvlies van de Raad voor cultuur. 'Jullie hebben het goed voor elkaar'"

Reflectie

De Waarde van Cultuur editie 2024 is de eerste provinciale cultuurmonitor die online is gepresenteerd en voorzien van een dashboard. Dankzij de website, de Dag van de Data en het magazine staat de Waarde van Cultuur op het vizier van beleidsmakers en organisaties, zowel in Brabant als daarbuiten.

De leren van impact-cyclus biedt de juiste handvatten voor de volgende editie. We leerden dat er interesse is, maar dat we het gebruik moeten blijven stimuleren. Dit gaan we doen door praktische workshops te organiseren, doorlopend data uit de monitor uit te lichten in kennis- en inspiratieartikelen, en de resultaten te delen tijdens presentaties en evenementen.

Een passend en inclusief aanbod

Opgave

Niet alle Brabanders hebben gelijke toegang tot kunst en cultuur. De verschillen zijn groot. Er zijn fysieke, sociaal-economische en mentale drempels voor cultuurdeelname. Daarnaast herkent niet iedereen zich in het lokaal of regionaal beschikbare aanbod. Dit geldt in het bijzonder voor de doelgroep jongeren. Lokale ondersteuners waaronder beleidsmakers, adviseurs, cultuurcoördinatoren en bovenlokale amateurkunstorganisaties staan voor de opgave deze drempels te beslechten. Wij ondersteunen hen zodat zij cultuurdeelname voor alle Brabanders mogelijk kunnen maken.

Programma in de context van het werkveld

De uitdagingen rondom cultuurdeelname spelen zich zowel lokaal als bovenlokaal af. Daarom richten wij ons op het ondersteunen van lokale ondersteuners en beleidsmakers. Door hen te voorzien van kennis, middelen en netwerkverbindingen kunnen zij effectievere strategieën ontwikkelen om cultuurdeelname te bevorderen. Zo dragen we bij aan het vergroten van de toegankelijkheid en het stimuleren van een divers aanbod dat alle Brabanders aanspreekt.

Resultaat

Om beleidsmakers en lokale ondersteuners te helpen effectievere strategieën te ontwikkelen, hebben wij hen via gesprekken, bijeenkomsten en trainingen voorzien van kennis, netwerk en toegang tot financiering. Hiermee kunnen zij de toegankelijkheid en diversiteit van het aanbod in hun gemeente vergroten.

Tijdens inventarisatiegesprekken met deze doelgroep hebben we ervaringen en inzichten uitgewisseld over amateurkunstondersteuning. We hebben knelpunten en kansen binnen de sector besproken en het belang van lokale ondersteuning voor cultuurparticipatie benadrukt. Dit gaf ons een goed beeld van wat er lokaal speelt en welke ondersteuning vanuit ons nodig is. De gemeenten konden n.a.v. deze gesprekken vaak beter focus aanbrengen in hun cultuurbeleid t.a.v. amateurkunstondersteuning en konden via ons hun netwerk in Brabant vergroten. Op basis van onze toekomstverkenning uit 2023 organiseerden we een bijeenkomst voor 30 lokale ondersteuners en beleidsmakers uit zowel de culturele als sociale sector. Zij werden geïnspireerd door succesvolle projecten die financiering uit beide domeinen ontvingen en verkenden manieren om effectiever samen te werken.

Daarnaast boden we twee trainingen 'Toekomstijk' aan. Hier leerden lokale ondersteuners toekomstgerichte gesprekken te voeren met amateurkunstorganisaties om samen duurzame, inclusieve en passende oplossingen te ontwikkelen. In totaal namen 14 lokale ondersteuners deel. Zie verder de casus op pagina 22.

Tot slot voerden wij zelf vier 'Toekomstijk'-gesprekken om verdere inzichten te verzamelen en onze tool en trainingen te kunnen verbeteren.

Cultuurdeelname bevorderen binnen de zorg en het sociaal domein

Samenwerking tussen cultuur, het sociale domein en de zorg is essentieel wanneer je cultuurdeelname voor iedereen mogelijk wil maken. Naast onze dienstverlening aan de Brabantse gemeenten, hebben we mogelijkmakers uit de zorg- en welzijnssector (vaak cultuurcoördinatoren) ondersteund. Voor deze zogenaamde 'mogelijkmakers', die verbonden zijn in het CareFull netwerk, hebben we twee netwerkbijeenkomsten georganiseerd. Hier konden ze ervaringen uitwisselen en nieuwe ideeën en netwerken verkennen. Bij deze bijeenkomsten waren 100 mogelijkmakers aanwezig, wat heeft geleid tot een sterker netwerk en nieuwe, innovatieve projecten.

Daarnaast hebben wij twee kennisbijeenkomsten georganiseerd waarin zij werden geïnformeerd over diverse financieringsmogelijkheden. Dit was de eerste stap in een langer traject waarin we hen verder ondersteunen bij het vinden van de juiste financiering voor hun projecten. In totaal waren er zo'n 80 mogelijkmakers die deelnamen aan deze bijeenkomsten.

Tot slot hebben wij in 2024 een succesvolle aanvraag gedaan voor Europese middelen om makers te ondersteunen die werken op dit snijvlak van cultuur, zorg en welzijn. Het gaat om een Europees project onder leiding van Culture Action Europe, die deze makers financiële ondersteuning en een internationaal platform biedt. Hierdoor kunnen zij, en ook wij als kennisorganisatie, kennis ontwikkelen en uitwisselen met internationale partners. Door samen aan grensoverstijgende projecten te werken, kunnen makers hun aanpak verder verbeteren en zo de kwaliteit van hun werk in Brabant vergroten. Het project start in 2025.

Een passend en inclusief aanbod

Bovenlokaal aanbod stimuleren

Door ruimte te creëren voor bovenlokaal aanbod via de nieuwe meerjarenregeling amateurkunst voor de periode 2025-2028, is er een belangrijke stap gezet in het ondersteunen van de amateurkunstsector in Brabant. We hebben de provincie geadviseerd over de inrichting en uitvoering van deze regeling. Ook organiseerden we een kennisbijeenkomst voor 40 culturele partijen die bovenlokaal aanbod verzorgen, om hen voor te lichten over de regeling. Verder gaven we feedback op 31 aanvragen en hielpen we de indieners hun projectplannen te verbeteren. Met deze ondersteuning dragen we bij aan het duurzaam financieren en toekomstbestendig maken van bovenlokale amateurkunstinitiatieven.

Jongeren betrekken bij cultuur

De betrokkenheid van jongeren bij kunst en cultuur is een belangrijk thema binnen ons werkplan. In 2023 hebben we samen met een vertegenwoordiging uit het veld onderzocht wat er nodig is om deze betrokkenheid te vergroten. In 2024 hebben we hierop doorgepakt door samen met deze groep, via meerdere klankbordsessies, toe te werken naar een grote inspiratiedag in het voorjaar van 2025. Deze sessies hebben bijgedragen aan een sterker netwerk en meer kennis over wat nodig is en hoe we daarin kunnen samenwerken in Brabant. De klankbordgroep bestond uit 30 betrokken partners waaronder jongerenwerkers, culturele organisaties, makers, beleidsmedewerkers, welzijnsorganisaties en een aantal jongeren.

Kennisdeling

We hebben kennis ontwikkeld en gedeeld over verschillende onderwerpen die in 2024 aan de orde waren. Kennisdeling vond plaats in diverse kennisbijeenkomsten (waaronder trainingen) en meer dan 300 1-op-1-adviezen (telefonisch of per mail). Daarnaast hebben we negen

kennispagina's gepubliceerd (zie hieronder) en via nieuwsbrieven het veld op de hoogte gehouden van belangrijke ontwikkelingen. De nieuwsbrieven 'Kunst is Gezond' en 'Cultuurparticipatie' kenden een bereik van respectievelijk 700 en 2750 ontvangers per uitgestuurde mailing.

Kennispagina's Cultuurparticipatie op onze website in 2024:

1. Toekomstrijk
2. WBTR
3. Langdurige eenzaamheid verminderen met kunst
4. Taal en muziek brengen herinneringen terug
5. Kunst brengt in de ouderenzorg het individu naar boven
6. Cultuur en de mentale gezondheid van jongeren
7. Pauzepunt: een creatief oplaadpunt voor jongeren
8. Kunst als onderdeel van je behandelplan
9. Pilot bij Fontys: studenten kunsteducatie in zorginstellingen

De rol van Kunstloc Brabant

In 2024 heeft Kunstloc Brabant een actieve rol vervuld in het verbeteren van de toegang tot kunst en cultuur voor alle Brabanders. Dit deden we door te aanjagen, inspireren en faciliteren:

Aanjagen

- We signaleren trends en ontwikkelingen die de cultuurdeelname beïnvloeden.
- We stimuleren initiatieven en ondersteunen mogelijkmakers bij het ontwikkelen van nieuwe samenwerkingen en projecten.

Inspireren

- We delen best practices en laten zien hoe kunst en cultuur bijdragen aan maatschappelijke vraagstukken.
- We faciliteren kennisdeling via bijeenkomsten, netwerkactiviteiten en publicaties.

Faciliteren

- We ondersteunen beleidsmakers, gemeenten en cultuurcoördinatoren bij het versterken van cultuurbeleid en -infrastructuur.
- We stimuleren samenwerking tussen verschillende domeinen.
- We bieden praktische ondersteuning bij financieringsvragen en strategische samenwerkingen.

Casus: De Toekomstkijk

Introductie

In 2023 is de Toekomstcheck doorontwikkeld tot de Toekomstkijk, een gesprekstool waarmee lokale ondersteuners in gesprek kunnen met amateurkunstorganisaties. In 2024 introduceerden we de gesprekstool Toekomstkijk en organiseerden we trainingen. Doel van het Toekomstkijk-gesprek is het vergroten van de toekomstbestendigheid van zo'n organisatie. De Toekomstkijk is een papieren blad met vragen rondom tien indicatoren voor een toekomstbestendige amateurkunstgroep. Na het invullen ervan wordt hierover een gesprek gefaciliteerd door een gespreksleider (bijvoorbeeld de lokale ondersteuner). Het Toekomstkijkgesprek biedt inzicht in de huidige situatie van een amateurkunstgroep, geeft ruimte voor het gesprek hierover, en zet aan tot concrete acties voor de toekomst.

De vraag

Het draaiende houden van een amateurkunstgroep vraagt veel van haar vrijwilligers. Uit een peiling in Brabant blijkt dat er grote behoefte is aan extra vrijwilligers, meer leden, een breder publiek en voldoende financiële middelen. Toch ontbreekt vaak een concreet plan, en samenwerking met andere organisaties blijft beperkt. Er is dringend behoefte aan een duidelijke beleidsvisie en een langetermijnstrategie. Maar hoe zet je de eerste stappen om jouw amateurkunstgroep toekomstbestendig te maken? En hoe voer je hierover een eerlijk, open en constructief gesprek?

De strategie

Eerst voerden we zelf Toekomstkijkgesprekken met amateurkunstgroepen. Deze gesprekken dienden als kennismaking met de tool en leverden waardevolle inzichten op. Met deze ervaringen ontwikkelde Kunstloc een training voor beleidsmakers, lokale ondersteuners en zzp'ers die actief zijn in het lokale veld. In 2024 vonden twee trainingsrondes plaats waarvan een doorloopt in 2025.

Tijdens de training staan het werken met de tool, de ontwikkeling als gespreksleider en het leren van en met elkaar centraal. Ook faciliteren wij community vorming achteraf. De nadruk ligt op een diverse en representatieve samenstelling en begeleiding door een externe gespreksleider. Zo creëren we een eerlijk en breed gedragen beeld van de huidige situatie. Dit vormt de basis voor vernieuwende ideeën, concrete acties en versterkt eigenaarschap binnen de groep.

De verandering en reflectie

Parallel aan de implementatie van de Toekomstkijk, onderzochten we de impact. We keken naar de effecten op de deelnemers aan de training, en de amateurkunstgroepen die een gesprek voerden met de Toekomstkijk. Op de deelnemers aan de training hebben we de meest directe impact, al zien we ook effecten bij amateurkunstgroepen. Het groeiend animo voor de training (ook buiten de provincie) laat zien dat er behoefte is aan deze tool. Uit de evaluatie komen de volgende resultaten:

1. Gespreksleiders geven aan dat zij nu betere gesprekken kunnen voeren dan voorheen door de gesprekstool, de training en de community. De tool zorgde ervoor dat de juiste onderwerpen aan bod kwamen. De training gaf voldoende vertrouwen om het Toekomstkijkgesprek aan te gaan op hun eigen manier. Het leren van elkaar tijdens de training was van grote meerwaarde.
2. Middels de indicatoren en de diverse, representatieve groep zorgt de tool voor een compleet overzicht. Het nodigt uit tot een gelijkwaardig gesprek tussen allerlei participanten en maakt ieders perspectief zichtbaar.
3. Zowel de tool als de gespreksleider zet aan tot een eerlijk en constructief gesprek rondom toekomstbestendigheid. De meerderheid van de amateurkunstgroepen gaf aan dat er concrete afspraken zijn gemaakt n.a.v. het gesprek.
4. Een paar amateurkunstgroepen gaven aan dat ze na drie maanden na het Toekomstkijkgesprek daadwerkelijk met acties uit het gesprek aan de gang zijn gegaan. Bijvoorbeeld met het opstellen van een beleidsplan. Dit geeft een indicatie dat er stappen worden gezet richting toekomstbestendigheid.

“Ik hoef minder te geven dan ik dacht, de Toekomstkijk zelf geeft al genoeg.” lokale ondersteuner

Innovatie en vernieuwing

Opgave

Wij versterken de innovatiekracht en het cultureel ondernemerschap van ambitieuze en professionele makers, instellingen en mogelijkmakers. Hierdoor zijn zij in staat om artistieke, inhoudelijke en maatschappelijke doelen te realiseren. Daarmee leveren zij een belangrijke bijdrage aan een vitaal en innovatief Brabant.

Programma in de context van het werkveld

De innovatiekracht van de culturele sector rust voor een belangrijk deel op (meerjarige) overheidsfinanciering. In het voorjaar van 2024 opende de aanvraagperiode voor de meerjarenregelingen van de drie overheidslagen: gemeente, provincie en rijk. Het toepassen van de Fair Practice Code wordt daarbij als belangrijk onderwerp gezien. In veel regelingen is aandacht voor het creëren van aanbod voor doelgroepen die nu nog niet of onvoldoende bereikt worden.

Ook de opkomst van AI en de digitale transformatie in brede zin, hebben een steeds grotere invloed op de vraag en het aanbod in de culturele sector. De veranderingen door een toenemend gebruik van digitale technologie dagen makers en instellingen zowel op artistiek als op zakelijk vlak uit.

Daarnaast blijft de ontwikkeling van startende makers en de positie van de zzp'ers een aandachtspunt. Deze groep is gefragmenteerd en heeft beperkte toegang en mogelijkheden om zich te ontwikkelen.

Resultaat

We hebben gewerkt aan innovatie en vernieuwing via drie hoofdthema's:

- Programma Cultureel Ondernemerschap: Gericht op de ontwikkeling van kennis en vaardigheden bij makers en instellingen.
- Programma Cultureel Ecosysteem: Gericht op het versterken van de samenhang binnen de sector, het stimuleren van innovatie, en het verbeteren van de aansluiting tussen beleid en (financierings)instrumenten.
- Werkplan Brabantstad: Focus op publieksdata en de waarde van cultuur.

Programma Cultureel Ondernemerschap

Met het programma Cultureel Ondernemerschap hebben we meer dan 1000 makers, zzp'ers, studenten en culturele organisaties bereikt door het organiseren van bijeenkomsten, spreekuren, kennisdossiers, het platform KONKAV, trainingen, adviesgesprekken en netwerk-bijeenkomsten. Het programma heeft het volgende opgeleverd:

- Makers, zzp'ers, studenten en culturele instellingen hebben, naar grote tevredenheid, meer algemene kennis, toegepaste kennis, en advies over onder andere positionering en financiering geïntegreerd in de eigen praktijk en het eigen netwerk kunnen uitbreiden en versterken. Deelnemers aan het jaarprogramma komen terug voor meerdere bijeenkomsten.
- 10 zakelijk leiders uit Brabant hebben succesvol deelgenomen aan het LinC ZeBra-programma (een samenwerking met de Provincie Zeeland), dat in juli 2024 werd afgerond. In het najaar van 2024 stapten we over naar het internationale LinC Lage Landen-programma, waar leiders uit de culturele sector in Vlaanderen en Nederland gezamenlijk worden opgeleid, en een bovenregionaal netwerk wordt opgebouwd.
- Ruim 200 studenten/alumni van kunstvakopleidingen in Brabant zijn geïnformeerd over cultureel ondernemerschap en het Brabantse ecosysteem, ter voorbereiding op hun toekomstige beroepspraktijk.
- In 2024 hebben wij de sector geadviseerd en geïnformeerd over de implementatie van de Fair Practice Code, de Code Diversiteit & Inclusie en de Governance Code Cultuur. Daarbij is ook speciale aandacht besteed aan de aanvraagperiode voor de meerjarenregelingen van de drie overheidslagen in het voorjaar van 2024.
- Onze nieuwsbrief bereikte 12.000 abonnees.

“Ik ben vooral door het gesprek gestimuleerd en geïnspireerd om mijn eigen weg voort te zetten. Zonder de ondersteuning van Kunstloc Brabant zou ik minder ver zijn gekomen.”

Programma Cultureel Ecosysteem

Door deel te nemen aan relevante netwerken, het ontwikkelen van visie, het delen van kennis met diverse stakeholders en het adviseren van overheden, hebben wij bijgedragen aan het versterken van de sector als geheel. Dit programma heeft het volgende opgeleverd:

- Inzicht in digitale transformatie binnen het culturele veld: De actuele ontwikkelingen en behoeften op het gebied van digitale transformatie zijn in kaart gebracht. Er zijn samenwerkingen op landelijk en provinciaal niveau verkend en opgezet, onder andere met DEN (kennisinstituut voor digitale transformatie en cultuur). Makers en instellingen zijn ondersteund om een breder en diverser publiek te bereiken en meer maatschappelijke en economische waarde te creëren. Tevens hebben we samen met instellingen een leercommunity rondom digitale transformatie opgezet, met focus op het werken met publieksdata en de opkomst van AI (zie ook Brabantstad Publieksdata).
- Informatievoorziening aan de sector: We hebben partijen in het veld geïnformeerd over relevante ontwikkelingen door actief deel te nemen aan netwerken, congressen, conferenties en presentatiemomenten. Dit gaf ons inzicht in de werking en systematiek van het Brabantse culturele ecosysteem. Deze inzichten hebben we vervolgens vertaald naar visie, kennis, adviezen en programma's.
- Advies aan de provincie: De provincie is voorzien van informatie en advies om haar beleidsinstrumenten beter af te stemmen op de behoeften van het veld. Dit betreft onder andere beleidsinstrumenten zoals de meerjarenregeling en de subsidie voor stimulering van publieksbereik. We hebben intensief geadviseerd over de regelingen Inclusief kunst- en cultuuraanbod en Versterken Cultureel Ondernemerschap. Op basis van deze adviezen heeft de Provincie haar eigen keuzes en afwegingen gemaakt.

Werkplan Brabantstad

Zoals beschreven in het hoofdstuk 'Programmatistische inzet' heeft Kunstloc Brabant, in opdracht van Brabantstad, de rapportages Publieksdata en Waarde van Cultuur opgeleverd. Dit heeft geleid tot de volgende resultaten:

- Beleidsmakers hebben gebruik gemaakt van Waarde van Cultuur 2024. Zie toelichting in de casus op pagina 16.
- Veertig instellingen nemen deel aan de pilot Werken met Publieksdata, mede gefinancierd door Brabantstad. Binnen deze pilot analyseren zij hun publieksdata met behulp van het Culturele DoelgroepenModel. De opgedane inzichten helpen hen om een breder en groter publiek te bereiken.

Wij werkten samen met veel verschillende partners en financiers zoals Kunsten '92, VSB, Stimuleringsfonds, Cultuur en Ondernemen, Fonds Cultuur Participatie (FCP), Nieuwe Veste, Fontys, Universiteit Utrecht, BrabantC, CAOP, de Brabantstad-partners Provincie Noord-Brabant, de gemeenten Breda, Tilburg, 's-Hertogenbosch, Eindhoven, Roosendaal, Oss en Helmond en Provincie Zeeland, om deze programma's te realiseren. De impact op het veld en de dienstverlening in dit programma hangen nauw samen met het TalentHub ontwikkelprogramma en de contacten in het veld voor het afronden van het impuls gelden programma.

De rol van Kunstloc Brabant

Wij initiëren en organiseren programma's, netwerken, pilots of samenwerkingsverbanden gericht op kennisuitwisseling, om vraag en aanbod te verbinden en om de samenwerking in de sector te bevorderen. Wij signaleren en analyseren ontwikkelingen die relevant zijn voor het Brabantse culturele ecosysteem en gebruiken deze informatie bij advisering aan en kennisdeling met (lokale, provinciale en landelijke) partners in het culturele veld, overheid, de maatschappelijke sector en private partijen.

Impulsgelden- afronding vanaf 2024

Met het impuls gelden programma heeft de Provincie Noord-Brabant in de afgelopen 10 jaar de kunst- en cultuursector op brede schaal versterkt. Het programma bood diverse financieringsmogelijkheden, waaronder crowdfunding, kennisvouchers, projectsubsidies, de Makersregeling en de Brabantse cultuurlening. Per 1 januari 2024 is de Provincie Noord-Brabant gestopt met dit programma. De aanvragen die eind 2023 zijn goedgekeurd, lopen nog door in 2024 en 2025 en worden uiterlijk in 2026 afgerond. Wij zijn verantwoordelijk voor de monitoring en financiële afhandeling van deze trajecten. In 2024 hebben 74 makers en culturele organisaties hun traject met steun van de impuls gelden succesvol afgerond. Dit betreft 42 dossiers subsidie impuls gelden, 29 kennisvouchers en 3 crowdfundingtrajecten.

Casus: Digitale transformatie

Netwerk

Kennis

Introductie

Het Brabantse culturele veld blijft zich vernieuwen. Maar dat gaat niet vanzelf. Lokale, provinciale, landelijke en Europese programma's bieden het culturele veld de mogelijkheid om zich onder voortdurend veranderende omstandigheden en in lijn met de actuele maatschappelijke ontwikkelingen te blijven ontwikkelen. Kunstloc Brabant adviseerde de Provincie Noord-Brabant op de onderwerpen digitale transformatie en publieksontwikkeling, en ontwikkelde een plan.

De vraag

Aanhaken op en benutten van de digitale transformatie is voor alle sectoren van belang, zeker ook voor de culturele sector. Er zijn veel en snel opeenvolgende ontwikkelingen, uiteenlopende partijen die kennis en technologieën aanbieden en tegelijkertijd zijn de behoeftes en kennisniveaus in het veld divers. Ook in de uitvoeringsagenda Levendig Brabant wordt het belang van digitale transformatie onderschreven. Kunstloc zette in op het ontwikkelen van een instrumentarium dat het veld wendbaar en weerbaar houdt en hen optimaal ondersteunt om de kansen die zich voordoen te kunnen verzilveren.

De strategie

Kunstloc startte in 2024 met het ontwikkelen van een laagdrempelig programma gericht op collectieve kennisontwikkeling en -deling over digitale transformatie. Met dit programma leggen wij de verbinding tussen het provinciale beleid, de kansen en de actuele ontwikkelingen in

het veld. Makers en instellingen nemen deel aan een reeks trainingen van DEN, dé landelijke aanjager van digitale transformatie voor cultuur. Deelnemers maken kennis met anderen die digitale technologie (gaan) inzetten. Zo kunnen zij een breder publiek aan zich binden en zich voorbereiden op het publiek van de toekomst. Kunstloc Brabant werkt samen met DEN om de diverse Brabantse cultuursector mee te nemen in de digitale transformatie, zodat kennis en innovatie hierover zo breed en laagdrempelig mogelijk worden gedeeld.

De verandering

De eerste stappen in de kennisontwikkeling, samenwerking en toepassing van digitalisering zijn in 2024 gezet. Daarmee is de samenwerking met landelijke en provinciale partners opgezet, en heeft het kennisprogramma vorm gekregen. De eerste trainingen voor het veld zijn gehouden. Kunstloc heeft zich daarnaast duidelijker gepositioneerd als kennishub over digitalisering voor zowel provinciale als landelijke partners en deze weten ons daardoor beter te vinden.

Reflectie

Het heeft veel waarde om gebruik te maken van de kennis en ervaringen die Brabantse organisaties en makers de afgelopen jaren hebben opgedaan rondom digitale transformatie. Daarom werken we aan een leercommunity en een leerlijn digitale transformatie. Dat doen we door behaalde resultaten zichtbaar te maken voor anderen in het veld, samenwerking en kennisdeling tussen organisaties en makers te stimuleren en gericht hieraan trainingsaanbod van verschillende aanbieders te koppelen. Om zowel de realisatie van nieuwe initiatieven als de doorontwikkeling van bestaande projecten gericht te kunnen ondersteunen, zien we dat in de uitvoeringsagenda van Levendig Brabant ruimte nodig is voor een programmatische, meerjarige aanpak van digitale transformatie. Daarbij is aandacht nodig voor:

- Bewustwording rondom het thema;
- Netwerk- en community vorming;
- Ruimte voor experiment & onderzoek;
- Leren;
- Distributie & exploitatie;
- Archivering & data delen.

“Een goede oefening om met het team vooruit te kijken naar het publiek van de toekomst. De dag gaf mij het inzicht dat er verschillende scenario's mogelijk zijn en ook het besef wat dat voor mijn organisatie betekent.” deelnemer DEN-training ‘Publiek van de Toekomst’

Aanbod voor jeugd en talentontwikkeling

Als stip op de horizon werkten wij aan een duurzame verankering van cultuureducatie bij gemeenten en scholen zodat alle jongeren kunnen kennismaken met cultuur. Daarnaast hebben we ingezet op de ontwikkeling van cultuuraanbod voor jeugd. Tot slot werkten we aan het Talenthub-programma gericht op het ontwikkelen van artistiek toptalent in Brabant en aan het scheppen van randvoorwaarden voor slagen van dit programma.

Cultuureducatie

Opgave

Als aanvulling op het Programma Cultuureducatie met Kwaliteit (zie pagina 36) werkt Kunstloc Brabant aan bovenlokale samenwerking en kennisdeling met betrekking tot de kwaliteit, borging en toegankelijkheid van cultuureducatie in Noord-Brabant. Dit doen we samen met diverse lokale en regionale partners, zoals intermediairs, cultuurcoördinatoren, cultuurprofessionals, kunstvakdocenten, beleidsmakers, schoolbesturen en trainers. Ons doel is dat alle kinderen en jongeren via het onderwijs in aanraking komen met kunst en cultuur, zodat zij hun talenten kunnen ontwikkelen.

Programma in de context van het werkveld

In 2024 richtte dit programma zich vooral op het ondersteunen en versterken van de infrastructuur: het netwerk van onderwijs- en cultuurprofessionals die verantwoordelijk zijn voor het aanbieden van cultuureducatie. De voorbereiding op de nieuwe fase van 'Cultuureducatie

met Kwaliteit 4' speelde hierbij een belangrijke rol. In 2024 organiseerden we verschillende netwerk- en kennisbijeenkomsten, en deelden onze adviseurs hun expertise via individuele adviesgesprekken, video's, artikelen, blogs, interviews en nieuwsbrieven.

Resultaat

NICE (Netwerk Intermediairs Cultuureducatie)

Noord-Brabant beschikt over een breed netwerk van lokale intermediairs. Zij zijn hét lokale aanspreekpunt op het gebied van cultuureducatie. Onze adviseurs helpen de intermediairs cultuureducatie bij het uitvoeren van hun functie als schakel tussen de vraag uit het onderwijs en het culturele aanbod in een gemeente. We organiseren provinciale bijeenkomsten voor intermediairs en zijn betrokken bij het overleg van een groep intermediairs in een specifieke regio.

Op 10 april vond het provinciale NICE-café plaats, waarin kansengelijkheid centraal stond. Daarnaast organiseerden we dertien regionetwerkbijeenkomsten voor intermediairs in verschillende delen van Noord-Brabant, waaronder West-Brabant, Midden-Brabant Noord, Midden-Brabant Zuid, Maas & Meierij en Zuidoost-Brabant.

Voor intermediairs in het voortgezet onderwijs faciliteerden we bijeenkomsten gericht op relevante thema's. Op 7 mei stond burgerschapsonderwijs centraal, terwijl op 3 oktober de aandacht uitging naar actuele trends, ontwikkelingen en monitoring binnen het voortgezet onderwijs.

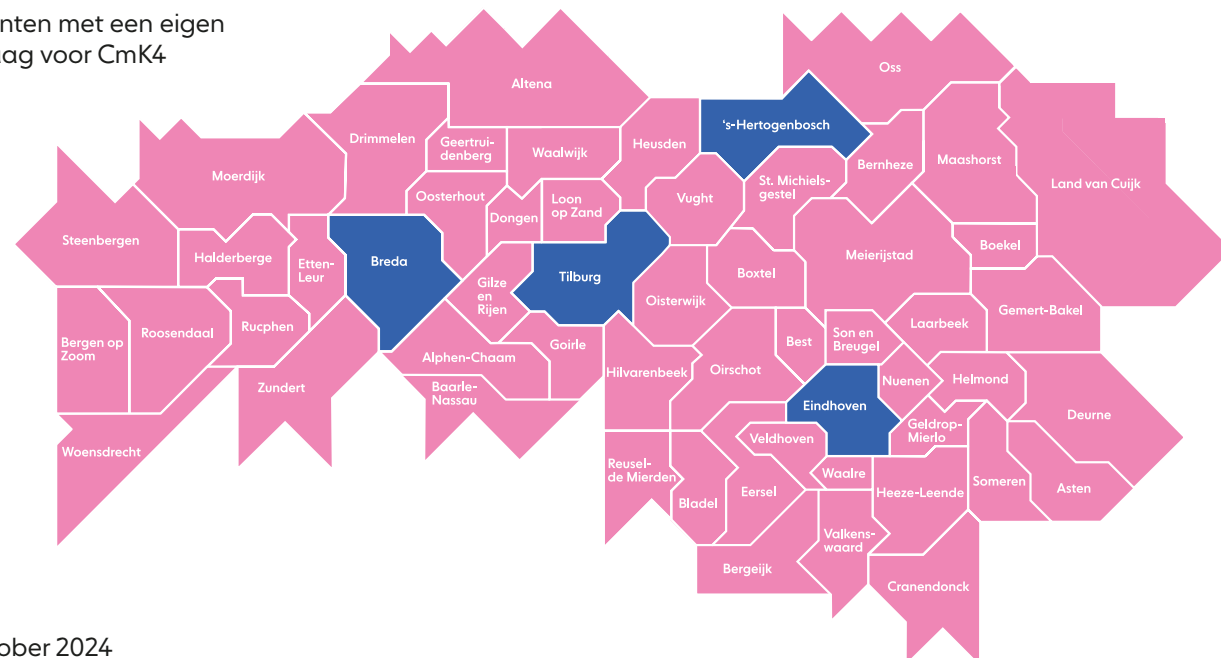
Aanbod voor jeugd en talentontwikkeling

Op weg naar CmK4

In 2024 organiseerden we verschillende bijeenkomsten ter voorbereiding op de nieuwe periode van CmK4. We stelden de aanvraag op en betrokken hierbij onderwijsprofessionals, intermediairs, culturaanbieders, trainers en gemeentelijke beleidsmedewerkers. Daarnaast verzamelden we de intentie voor deelname van de kleinere en middelgrote gemeenten in Brabant. In november 2024 ontvingen we het bericht dat de aanvraag was gehonoreerd. Vervolgens organiseerden we informatieve startbijeenkomsten in verschillende regio's om gemeenten te informeren over CmK4. Zo vonden er werksessies plaats op 29 januari en 22 februari, waar uiteenlopende thema's binnen de regeling werden besproken. Daarnaast was er op 25 maart een online bijeenkomst over de conceptaanvraag voor CmK4. De vier regionale startbijeenkomsten in november gaven gemeenten de gelegenheid om meer te weten te komen over hun deelname aan CmK4. Vanaf 2024 zijn alle Brabantse gemeentes aangesloten bij CmK4!

deelnemende gemeenten CmK4 - Noord-Brabant

- deelnemende gemeenten CmK4 onder penvoering van Kunstloc Brabant
■ gemeenten met een eigen aanvraag voor CmK4

peiling oktober 2024

MBO

In 2024 zijn we gestart met een verkenning van cultuureducatie in het MBO. We haalden kennis op bij het culturele werkveld en het onderwijs zelf en vertaalden dit naar een kennispagina en nieuwsbrief. Ook inventariseerden we de wensen voor culturele pilots in het MBO (uitvoering 2025), om de beweging naar de borging van kunst en cultuur in het curriculum van MBO-opleidingen aan te jagen.

Samenwerking Fontys

In het kader van de samenwerking met Fontys Academy of the Arts is de expertise en netwerk van beide organisaties verbonden tijdens een bijeenkomst op 18 april in het kader van 'Leven Lang Ontwikkelen binnen kunsteducatie'. Ook is er samengewerkt voor de inrichting van de module 'cultural awareness' voor het culturele werkveld.

De rol van Kunstloc Brabant

Kunstloc Brabant versterkt de (boven)lokale samenwerking en infrastructuur op het gebied van jeugd- en talentontwikkeling door middel van kennis, netwerkvorming en financiering.

Casus: Impactmeting VO-netwerk

Introductie

Voor veel intermediairs is het begeleiden van VO (voortgezet onderwijs)-scholen minder vanzelfsprekend dan PO (primair onderwijs)-scholen. In de NICE-bijeenkomsten en regio-netwerken ligt de nadruk op PO en zijn intermediairs vaak een éénpitter in het begeleiden van VO. Daarom startte Kunstloc Brabant samen met Erfgoed Brabant in 2022 het netwerk intermediairs voortgezet onderwijs om hierin onderlinge samenwerking en kennisdeling te versterken.

De vraag

Nu er een aantal netwerkbijeenkomsten zijn georganiseerd, is het tijd om de balans op te maken. De vraag die we onszelf stellen is: Leveren de VO-netwerk bijeenkomsten voldoende meerwaarde op voor de intermediair om te werken aan borging van cultuureducatie in het VO? Welke elementen zijn daarin cruciaal?

De strategie

Per schooljaar organiseren we twee tot drie netwerkbijeenkomsten over verschillende thema's, gericht op inspiratie, kennis en netwerk. We zoomden met de deelnemers in op de impact en de meerwaarde van deze bijeenkomsten. Hierbij keken we naar terugkerende deelnemers, verzamelden we brede gegevens na de laatste bijeenkomst en hielden we een groepsgesprek om de veranderingen op middellange termijn te achterhalen. Uiteindelijk hebben we alle verzamelde data geanalyseerd en hieruit conclusies getrokken.

De verandering

We waren verheugd te kunnen concluderen uit de data dat de activiteiten van het VO-netwerk duidelijk een positieve invloed hebben op zowel de kennis- als netwerkontwikkeling van de intermediairs. Intermediairs VO geven aan dat zij (h)erkenning vinden bij elkaar en ervaren een sterk gevoel van gezamenlijkheid. Daarnaast ontwikkelen ze zich verder in hun functie. Wij namen aan dat de bijeenkomsten ook op de middellange termijn ook daadwerkelijk leiden tot betere gesprekken op scholen. Het bleek dat dit effect nog niet onderzocht kon worden omdat er een barrière gevoeld wordt om überhaupt tot deze gesprekken te komen. Dankzij de impactmeting kunnen we hier in het vervolg aandacht aan besteden. Een andere onverwachte, maar positieve uitkomst, was de waarde die men hecht aan het 'samen zoeken'. Uitwisseling gaat namelijk niet alleen over het delen van antwoorden, maar ook over het proces van leren van elkaar. Intermediairs geven aan dat het VO-netwerk gezien mag worden als een 'lerend netwerk'. Het is nu aan ons om verder te onderzoeken wat dit betekent voor de rol die wij hierin spelen.

Reflectie

De conclusies van dit onderzoek zijn teruggekoppeld naar de intermediairs in het VO-netwerk. Ze waardeerden het om op deze manier betrokken te worden en te zien wat er met hun input gebeurt.

De impactcyclus heeft ons geleerd om onze doelen nog bewuster te bepalen en een duidelijk onderscheid te maken tussen effecten op de korte en lange termijn. Ook heeft het ons geholpen om nauwkeuriger te kijken naar hoe effect en attributie samenhangen, zodat we in de toekomst activiteiten en werkvormen nog gericht kunnen vormgeven.

“Je vult steeds je rugzakje en weet steeds meer. Dat helpt je ook groeien in je rol als intermediair.” deelnemer groepsgesprek over VO-netwerk

Cultuureducatie met Kwaliteit 3 (2021-2024)

Opgave

Met Cultuureducatie met Kwaliteit 3 (CmK3) zetten we ons in voor de verankering van cultuur-educatie op basisscholen (PO) en middelbare scholen (VO) in Noord-Brabant. Hierbij is samenwerking met culturele instellingen vanzelfsprekend, en zorgen we ervoor dat iedere leerling, ongeacht afkomst of locatie, gelijke toegang heeft tot cultuureducatie. Binnen CmK3 vormen curriculumvernieuwing, kansengelijkheid en professionalisering belangrijke speerpunten.

“Ik kan uitleggen hoe we de borging hebben geregeld, maar je voelt het pas écht als je door de school loopt. Cultuur is niet zomaar een vak, het zit in het DNA van de school. Overal gebeurt iets.”

Yvonne van Westenbrugge, cultuurcoördinator BS De Boemerang in Zevenbergen

Programma in de context van het werkveld

Het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap is de initiatiefnemer en opdrachtgever van CmK 3. Het Fonds voor Cultuurparticipatie is verantwoordelijk voor de toekenning van de rijkssubsidies aan de verschillende aanvragers in het hele land.

In Noord-Brabant werken meerdere uitvoeringsorganisaties samen om gezamenlijk een plan voor de derde CmK-periode uit te voeren. Kunstloc Brabant neemt hierin - namens de kleinere en middelgrote gemeenten - de leiding in samenwerking met Erfgoed Brabant en de uitvoerings-

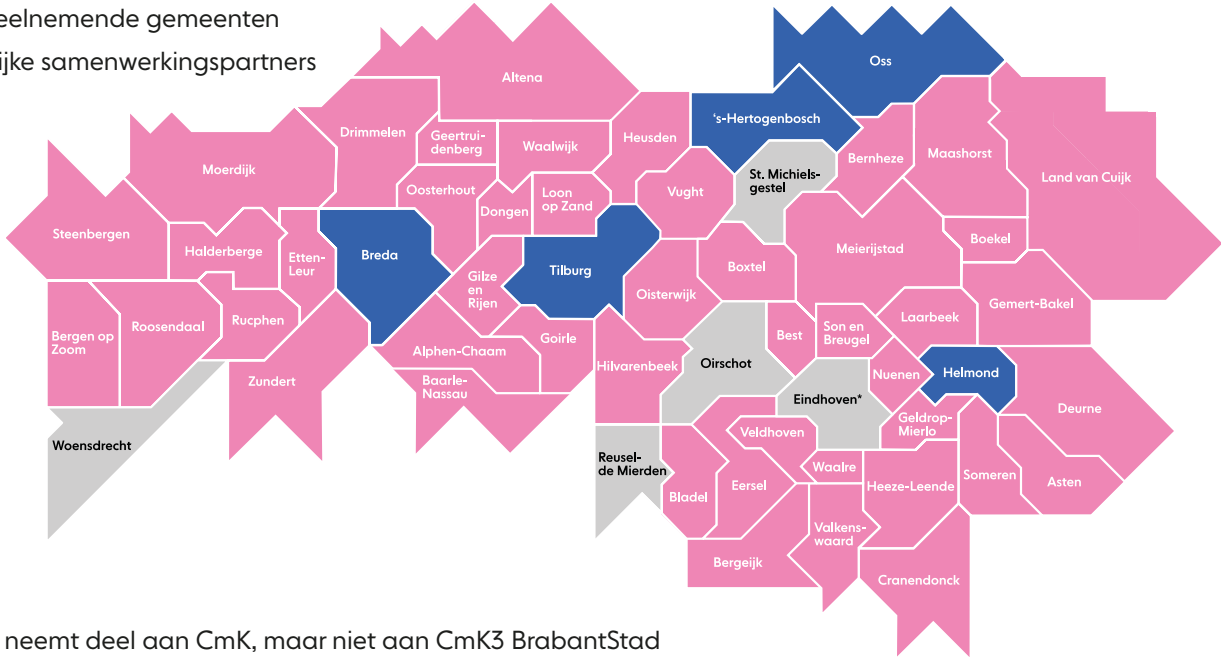

organisaties uit de BrabantStad-gemeenten (CiST, Huis73, Nieuwe Veste, Cultuur-Contact en Muzelinck).

De algehele coördinatie van CmK3 is ondergebracht bij de Stuurgroep CmK3. In drie inhoudelijke themagroepen wordt gewerkt aan gezamenlijke ambities en doelstellingen, namelijk Curriculumvernieuwing, Kansengelijkheid en Professionalisering. Daarnaast werken intermediairs en cultuurcoördinatoren op lokaal niveau nauw samen met scholen aan de implementatie en borging van cultuureducatie.

cultuureducatie 2024 CmK3 BrabantStad

- 46 deelnemende gemeenten
- 5 niet deelnemende gemeenten
- 5 stedelijke samenwerkingspartners

*Eindhoven neemt deel aan CmK, maar niet aan CmK3 BrabantStad

Resultaat

Het programma CmK3 telt 52 deelnemende gemeenten (90%). In de periode 2021-2023 zijn met dit programma 756 scholen en 14.730 leerkrachten en 192.916 leerlingen bereikt. In de rol van penvoerder is Kunstloc Brabant verantwoordelijk voor de uitvoering, monitoring en verantwoording van het programma Cultuureducatie met Kwaliteit 3. Daarin zijn de volgende resultaten behaald:

Monitor CmK3

Om de voortgang van het programma CmK3 in Brabant te monitoren, wordt de CmK-monitor uitgevoerd. Dit onderzoek wordt twee keer uitgevoerd gedurende de looptijd van CmK3, door Het PON en Telos. De tweede meting vond plaats in 2024. In december werd een duidingssessie gehouden over de resultaten. Het definitieve rapport wordt in 2025 gepresenteerd.

Scholingsregeling

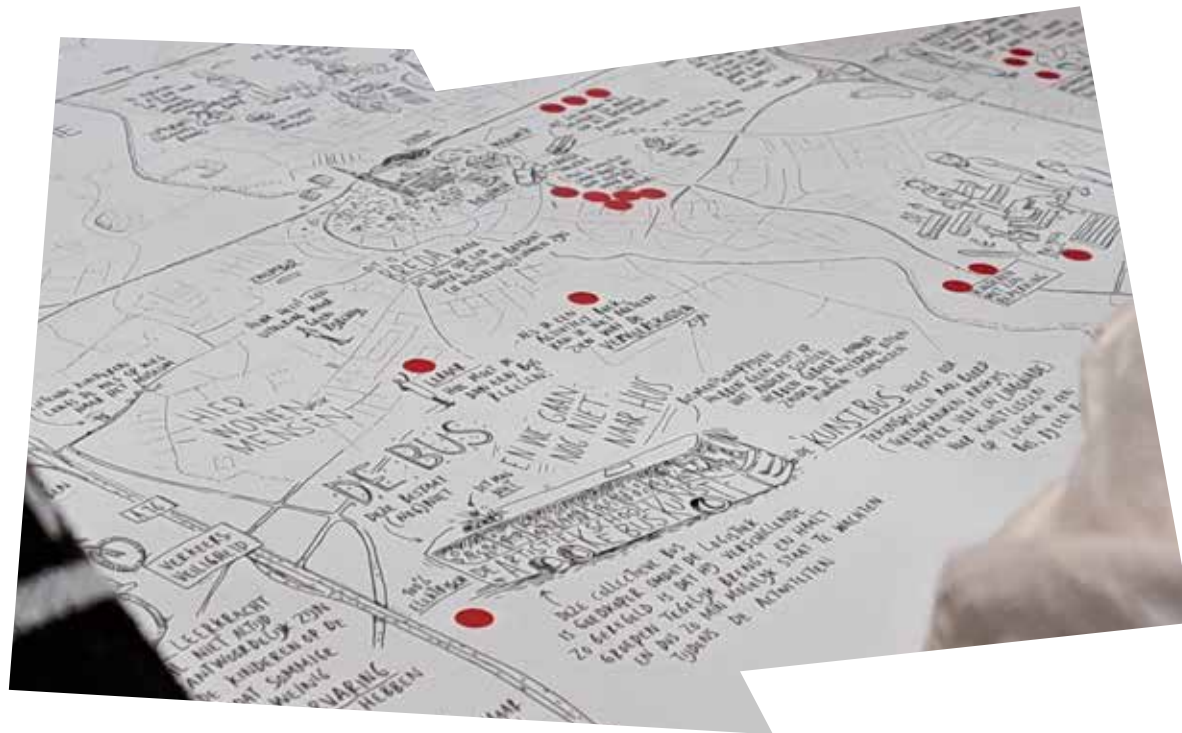
Met de scholingsregeling kunnen scholen (en teams), cultuuraanbieders en interne cultuurcoördinatoren uit kleine en middelgrote gemeenten zich verder professionaliseren door een scholingsaanvraag in te dienen. In 2024 ontvingen 22 aanvragers via de scholingsregeling een ontwikkelbudget, waarmee in totaal zo'n 370 deelnemers, voornamelijk leraren, werden bereikt. Het daadwerkelijke aantal scholen en leraren dat zich via CmK professionaliseert, is echter groter, aangezien ook lokaal CmK-budget wordt ingezet voor deze professionalisering.

Aanbod professionalisering

Naast de trajecten die vanuit de scholingsregeling worden aangeboden, heeft Kunstloc Brabant de volgende provinciale bijeenkomsten en trainingen ontwikkeld en/of georganiseerd:

- Diverse regionale ICC-trainingen: Dit scholingstraject leidt leerkrachten in het basisonderwijs (PO) op tot gecertificeerde Interne Cultuur Coördinator (ICC). In 2024 behaalden 19 deelnemers hun certificaat, en in het najaar startten 28 nieuwe deelnemers met de ICC-cursus Brabant.
- CCVO-training: Dit traject heeft 10 docenten in het voortgezet onderwijs (VO) opgeleid tot gecertificeerde interne cultuurcoördinatoren voor hun school.

Aanbod voor jeugd en talentontwikkeling

- Basistraining CmK: Deze training van zes dagdelen is gericht op intermediairs en co-teachers die werken aan de borging van cultuureducatie binnen scholen. Van de elf deelnemers behaalden acht een bewijs van deelname.
- Art of Hosting: Een driedaagse training waarin 35 professionals uit de cultuureducatie en het onderwijs werden opgeleid om betekenisvolle gesprekken en bijeenkomsten te begeleiden.
- Hoe draagt cultuureducatie bij aan persoonsvorming? Deze bijeenkomsten werden bezocht door negen cultuurprofessionals.
- Uitvoerende kunstenaars voor de klas: In 2024 voltooiden acht kunstdocenten, afkomstig uit verschillende disciplines, deze training, georganiseerd in samenwerking met Fontys Academy of the Arts.

Lancering www.cultuurtrajectbrabant.nl

In Brabant zijn binnen eerdere CmK-periodes twee programma's ontwikkeld om cultuureducatie op scholen te borgen: De Cultuur Loper en De Culturele Ladekast. De CmK3 themagroep Curriculumvernieuwing heeft deze programma's samengebracht op de website www.cultuurtrajectbrabant.nl. De lancering vond plaats in oktober, in aanwezigheid van meer dan 60 intermediairs en uitvoeringsorganisaties. Een belangrijk voordeel van deze ontwikkeling is dat er nu in Brabant een gezamenlijke visie en taal bestaat rondom het borgen van cultuureducatie.

Professionele Leergemeenschap Kansengelijkheid

Er is gewerkt aan de versteviging van het netwerk kansengelijkheid m.b.v. een Professionele Leergemeenschap Art & Fashion, waarin professionals samenkomen rondom een onderzoeksvraag en met elkaar bouwen aan meerstemmig aanbod binnen cultuureducatie.

Vervoersproblematiek en Speciaal Onderwijs op de kaart

In 2023-2024 heeft de themagroep CmK3 Kansengelijkheid zich ingezet om de vervoersproblematiek in Brabant onder de aandacht te brengen. Dit leidde tot een bijeenkomst waar verschillende gemeenten bij aanhaakten, evenals een illustratie van Jan Rothuizen die de problematiek visueel weergaf. Daarnaast heeft de themagroep zich in 2024 ingezet voor betere toegang tot cultuur in het Speciaal Onderwijs. In december werd een pioniersbijeenkomst georganiseerd, waarin succesverhalen over cultuurbezoek in het Speciaal Onderwijs werden gedeeld. Deze verhalen zijn vervolgens vertaald naar een kennispagina en artikelen.

De rol van Kunstloc Brabant

Kunstloc Brabant is actief betrokken bij verschillende themagroepen en de stuurgroep CmK3 Brabantstad, namens de kleine en middelgrote gemeenten in Brabant. Kunstloc Brabant ondersteunt gemeenten, intermediairs en culturele organisaties met kennisdeling, professionalisering, netwerken en relevante instrumenten om het programma succesvol uit te voeren. Bovendien vervult Kunstloc Brabant de rol van penvoerder namens alle CmK3-partners. Dit omvat:

- Het opstellen en bewaken van de begroting voor CmK3 en het zorgvuldig beheren van de besteding van middelen volgens de begroting.
- Het coördineren van de monitoring op het Brabantstad-niveau.
- Het indienen van de verantwoording en het verzamelen van de benodigde gegevens hiervoor.

Aanbod voor jeugd en talentontwikkeling

Talenthub

Opgave

In nauwe samenwerking met culturele partners, ondersteunen wij de ontwikkeling van artistieke toptalenten. Door het programma wordt talent op een duurzame manier verbonden aan Brabant. In 2024 werkte Kunstloc Brabant aan de coördinatie, doorontwikkeling en continuering van het programma, het verstevigen van de hub-structuur en de onderlinge kennisuitwisseling.

Programma in de context van het werkveld

Door financiering en ondersteuning van een divers netwerk van samenwerkingsverbanden (hubs) van culturele instellingen, festivals, podia, presentatie-instellingen, opleidingen en bedrijfsleven, voorziet TalentHub Brabant in de noodzakelijke ruimte en tijd voor talentontwikkeling. Het programma kent hubs in de disciplines beeldende kunst, dans/theater/circus, muziek, film/av, design en letteren. Binnen de hubs wordt samengewerkt aan talentontwikkeling op maat, dicht op het veld op zowel artistiek als zakelijk vlak.

De hubs verschillen onderling sterk in omvang en werkwijze. Elke hub vraagt ondersteuning op maat om binnen de bestaande context, mogelijkheden en middelen maximaal in te kunnen zetten op talentontwikkeling.

Resultaat

Continuering TalentHub Brabant

Samen met de provincie heeft Kunstloc gewerkt aan de continuering van het Talenthub Brabant programma in de periode 2025-2028. Zo is er een nieuwe subsidieregeling ontwikkeld en in het najaar van 2024 opengesteld.

Hub-partners

Het netwerk van samenwerkingspartners die de zeven hubs vormen is in de periode 2023-2024 gegroeid van 51 naar 62. Het gevolg van deze groei is dat met name de kleinere hubs minder kwetsbaar zijn. Dit was een van de doelen van Kunstloc Brabant wat betreft de doorontwikkeling van het programma. De hub-partners zijn positief over het programma, de samenwerking en de geboden ondersteuning vanuit Kunstloc. Dit is vastgesteld tijdens interdisciplinaire bijeenkomsten en de contacten tussen de hubs en de accounthouders bij Kunstloc.

Talenten

In 2024 hebben 89 talenten aan de programma's van de hubs deelgenomen. De talenten geven in de evaluaties en verslagen van de hubs en in een bij een klein aantal talenten afgenomen enquête aan dat het programma een bijdrage levert aan een meer zelfstandige beroepspraktijk.

Uit een enquête die in 2023 is afgenomen onder alle oud-deelnemers bleek dat 86% aangeeft dat deelname aan TalentHub Brabant heeft bijgedragen aan de binding met Brabant. Met ingang van 2024 wordt deze enquête afgenomen bij talenten nadat ze al een tijdje zijn uitgestroomd zodat de effecten van het programma op de beroepspraktijk meetbaar zijn. Dit was in 2024 een kleine groep maar de uitslag sluit aan bij de trend zoals hierboven beschreven.

Kunstloc Brabant heeft 29 nulmetingen bij talenten uit de TalentHub Brabant uitgevoerd. En acht nulmetingen in opdracht van Music Hub Zuid waarbij ook Zeeland en Limburg zijn aangesloten. Deze geven de talenten inzicht in de eigen ontwikkelbehoefte en fungeren als uitgangspunt voor de individuele ontwikkelplannen. Kunstloc Brabant heeft ook een eindmeting ontwikkeld waarin na uitstroom uit het programma de ontwikkeling van de talenten in kaart gebracht kan worden. In 2024 zijn zes eindmetingen uitgevoerd.

DOEL 4

Aanbod voor jeugd en talentontwikkeling

Op het platform talenthubbrabant.nl zijn 33 nieuwe profielen geplaatst, in totaal staan er nu 284 talenten online. Ondanks het feit dat de social media rond de TalentHub wat terugloopt. Wat overigens in lijn ligt met de landelijke trend wat betreft social media. Is het bereik van het platform stabiel gebleven. Er zijn 102 nieuwsberichten geplaatst en op social media is Talenthub Brabant 561 keer vermeld. (775 vorig jaar), Het aantal nieuwsbriefabonnees is met 8% gestegen tot 1061.

De rol van Kunstloc Brabant

Binnen het TalentHub Brabant-programma vervult Kunstloc Brabant een adviserende, coördinerende en uitvoerende rol. Kunstloc Brabant:

- Is partner van de provincie bij de uitvoering van het TalentHub-programma. Kunstloc Brabant adviseert de provincie inhoudelijk over aanvragen, afrekeningen, tussenverslagen en wijzigingsverzoeken, en verzorgt de monitoring.
- Geeft strategisch advies aan de provincie over het talentontwikkelingsbeleid en het vormgeven van het TalentHub-programma voor de periode 2025-2028.
- Adviseert de hubs en bevordert onderlinge kennisdeling en samenwerking.
- Beheert het online platform www.talenthubbrabant.nl, waarop best practices worden gedeeld en Brabantse talenten in de schijnwerpers worden gezet.
- Voert nul- en eindmetingen uit om de effectiviteit van het programma te evalueren.
- Begeleidt de hubs bij het indienen van subsidieaanvragen en de eindafrekening.
- Zorgt voor de opzet en uitvoering van een multidisciplinair programma.
- Signaleert, analyseert en adviseert stakeholders over de werking en impact van dit programma binnen het culturele veld.

Met de opgedane kennis en ervaring adviseren we overheden, het culturele veld en andere relevante stakeholders over hoe de provincie Brabant nog aantrekkelijker kan maken voor het ontwikkelen van talenten.

DOEL 5

Bijdragen aan maatschappelijke opgaven

“In de Designchallenge zijn we op zoek naar een ontwerpbenadering die al die schijnbaar tegengestelde belangen kan laten samenwerken. Samenlevingsdenken is dat.” Floris Alkemade

Opgave

Door makers te verbinden aan opgaven en andere sectoren, kunnen zij waardevolle bijdragen leveren en tegelijkertijd inkomsten genereren. De intentie is dat de sector een sterkere positie krijgt als partner bij innovaties en maatschappelijke opgaven. En anderzijds streven wij ernaar dat mogelijkmakers vaker, vanzelfsprekender en structureler verbeeldingskracht en de creatieve sector inzet bij maatschappelijke en complexe opgaves. Wij stelden ons dan ook ten doel om

creatieve makers en instellingen te verbinden aan de uitdagingen en maatschappelijke vraagstukken van gemeenten, organisaties en het bedrijfsleven in Brabant.

Programma in de context van het werkveld

Ook in 2024 zagen we een toename aan aandacht voor de rol van kunst en cultuur in maatschappelijke opgaven en in andere domeinen. Er zijn een aantal provinciale en landelijke regelingen, wel vaak vanuit de cultuurhoek, tot stand gekomen die gericht zijn op projecten gericht op de verbinding van creatieven met maatschappelijke opgaven. Klimaat, maar ook energie, water en positieve gezondheid bleven in Brabant thema's die hoog op de agenda stonden en kansrijk waren voor de culturele sector om op in te spelen. Maar het starten van samenwerking, het elkaar weten te vinden, het effectief samenwerken, ontwikkelen van een gedeelde taal en structurele financiering ook uit andere sectoren is nog niet vanzelfsprekend.

Resultaat

In deze context is de ontwikkeling van structurele financiering, kennis, netwerk en goed opdrachtgeverschap en opdrachtnemerschap van groot belang.

DOEL 5
Bijdragen aan
maatschappelijke
opgaven

Via drie lijnen werkten wij aan de doelstelling:

- Via matchmaking en samenwerking werkten we via concrete projecten en pilots daadwerkelijk aan de verbinding maken tussen opdrachtgever en creatieven, deze lijn gebruikten wij ook om kennis te blijven ontwikkelen en best practices op te halen. De resultaten waren:
 - Als samenwerkingspartner van de Provincie Noord-Brabant, VanGogh Nationaal Park, De Zuiderwaterlinie en de Designchallenge is gewerkt aan klimaat- en gebiedsopgaves en hebben wij makers en mogelijkmakers met elkaar verbonden. Wij werkten met onder andere de programmapartners van HoWaBo, de Zuiderwateralliantie, Waterschap Aa en Maas, de gemeente Den Bosch, de provincie Noord-Brabant, TU Delft, Staatsbosbeheer en NVTL.
 - De Designchallenge is naar tevredenheid uitgevoerd en opgeleverd, in de Van Gogh Academy is volop aandacht geweest voor verbeeldingskracht en creatieve makers, de provinciale pilot Howabo heeft gebruik gemaakt van onze kennis en netwerk.
- Met een uitgebreid kennisprogramma bestaande uit nieuwsbrieven, kennisartikelen en diverse activiteiten en projecten in samenwerking met partners, hebben we de deskundigheid en het netwerk vergroot. Met dit programma hebben wij ruim 1.000 makers en mogelijkmakers bereikt. Dit heeft hen in staat gesteld om beter te werken aan (provinciale) opgaven. De resultaten waren:
 - We hebben de inkomsten van (startende) makers vergroot en hun kennis over cultureel ondernemerschap versterkt. Dit gebeurde via projecten zoals De Kunstopdracht BrabanDish en Kunst in School, en Studio Public TakeOver in samenwerking met Fontys Hogeschool voor de Kunsten.

- We hebben bijgedragen aan het verbeteren van het opdrachtgeverschap bij de overheid, met als doel beter en ander beleid. Dit gebeurde onder meer door kennisbijeenkomsten zoals KunstUnlocked 2 en 3 (zie casus) en deelname aan de Van Gogh Nationaal Park Academie.
- Inspirerende kennisartikelen en 13 nieuwsbrieven zijn gedeeld met bijna 1.200 abonnees.
- Adviseren over de waarde van, beleid en financiering van de inzet van creatieven bij maatschappelijke opgaven aan beleidsmakers, fondsen, opdrachtgevers en makers om meer structureel en vanzelfsprekend samen te werken. Dit heeft in 2024 geleid tot:
 - De positieve effecten van de initiatieven waar wij bij betrokken zijn zichtbaar gemaakt, met een speciale focus op het thema klimaatadaptatie. Dit gebeurde onder andere via de Design Challenge “Ondersteboven van Water” in de Henriettewaard.
 - Zichtbaarheid van hoe in Brabant wordt gewerkt door de creatieve sector aan maatschappelijke opgaven, door expert bijeenkomsten te organiseren.

De rol van Kunstloc Brabant

We nemen een actieve rol als verbinder tussen partijen, waarbij we initiatieven en projecten in gang zetten en initiëren. We adviseren partners bij de uitvoering en begeleiden trajecten. Daarnaast delen we kennis en brengen we inzichten uit het culturele veld over naar andere sectoren.

Casus: Bijeenkomsten “KunstUnlocked #2: Kunst & Klimaat” en “KunstUnlocked #3: Dwars Verbinden”

Introductie

De samenwerking tussen mogelijkmakers en makers is niet vanzelfsprekend. Kunstloc heeft met bijeenkomsten ingezet op het inhoudelijk verbinden van makers en mogelijkmakers rondom het thema klimaat en vervolgens met een volgende bijeenkomst inzichten en kennis gedeeld in hoe effectief samenwerking tot stand kan komen.

De vraag

Mogelijkmakers weten vaak niet welke rol creatieve makers kunnen spelen in het vinden van oplossingen voor opgaven zoals klimaat. Anderzijds is voor makers de toegang tot andere sectoren en opdrachtgevers, en de financiering van hun bijdrage complex. Kennis om goed samen te werken ontbreekt: hoe spreek je elkaars taal, wat zijn best practices, of welke methoden kun je inzetten?

De strategie

Om deze vraagstukken aan te pakken organiseerde Kunstloc ook in 2024 twee bijeenkomsten genaamd KunstUnlocked. De eerste bijeenkomst in dit format organiseerden we in 2023. In de bijeenkomst wordt strategisch gewerkt aan 3 onderdelen:

- Bewustwording bij makers en mogelijkmakers over het belang van samenwerken specifiek rondom het thema klimaat.
- Het vergroten en versterken van het netwerk tussen mogelijkmakers en makers.
- Kennisontwikkeling bij beide doelgroepen over vormgeven van samenwerking.

Met de bijeenkomst, KunstUnlocked #2: Kunst & Klimaat, zijn makers en mogelijkmakers in Brabant samengebracht. Het programma bestond uit interactieve sessies, workshops, Q&A's, praktijkvoorbeelden en verbindingssessies. Zo werd ontmoeting en kennis uitwisselen rondom

Kennis

Netwerk

Zichtbaarheid

het thema gefaciliteerd. De bijeenkomst, KunstUnlocked #3: Dwars Verbinden, spitte zicht toe op de bredere uitdaging van samenwerking tussen makers en mogelijkmakers aan maatschappelijke vraagstukken. Deelnemers kregen concrete handvatten en methoden voor samenwerking, en er waren mogelijkheden voor matchmaking tussen deze groepen. Het programma bestond uit plenaire gesprekken, interviews, praktijkvoorbeelden, workshops, matchmakingssessies, een netwerkplein en speeddates om de samenwerking verder te bevorderen.

De verandering

Met deze bijeenkomsten hebben we provinciale en gemeentelijke ambtenaren, gebiedsbeheerders en culturele instellingen bereikt. Uit enquête onder de deelnemers blijkt dat er een meer open en actieve houding is ontstaan om samen te werken aan klimaatopgaven. Zo hebben enkele deelnemers na de bijeenkomst verdere gesprekken gevoerd over samenwerken. In KunstUnlocked #3 is het netwerk uitgebreid met bekende maar ook nieuwe deelnemers. In de evaluatie is aangegeven dat men meer inzicht heeft gekregen in succes- en faalfactoren en best practices. Zij zijn zich bewust geworden van hun eigen rol en hun bijdrage aan het sector overstijgend samenwerken.

Overkoepelend heeft het werken met deze opeenvolgende kennissessies het netwerk van makers en mogelijkmakers versterkt, onderlinge kennis- en ervaringsuitwisseling vergroot en de rol die Kunstloc hierin vervult zichtbaarder gemaakt. Op de site van Kunstloc zijn alle opbrengsten van deze bijeenkomsten in beeld gebracht.

Reflectie

Bij KunstUnlocked #3 was de verhouding makers en mogelijkmakers uit balans. Het aantal mogelijkmakers was aan de lage kant. Dit benadrukte dat het essentieel is om thema's te kiezen die direct aansluiten bij de dagelijkse werkzaamheden van mogelijkmakers. Dit inzicht wordt meegenomen naar KunstUnlocked #4 in 2025 met het centrale thema 'gebiedsopgaven'. Het doel: meer mogelijkmakers aan te trekken en meer gerichte, effectievere samenwerking te bewerkstelligen.

“Ik heb met twee andere deelnemers goede gesprekken gehad. Ik verwacht dat uit beide goede samenwerkingen voortkomen.”
deelnemer KunstUnlocked #2

“Fijne open sfeer en fijn dat het zo'n divers deelnemersveld was.”
deelnemer KunstUnlocked #2

